

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. iij. De inæqualitate substantiali animarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

vna parte corporis quod informat sint dispositiones pedis. Aliter etiam responderi potest, quod illa pars formæ existens in capite indeterminatè solum exigit dispositiones capitis, vel pedis, vel manus; quia illa fuit omnino indifferens ut esset in pede, vel in capite: sed tota forma est quæ exigit determinatè dispositiones capitis, pedis & manus, quia illa cum sit actus corporis organici, exigit informare vnam partem quæ habeat dispositiones capitis, & alteram quæ habeat dispositiones pedis. Neque argumenta Hurtadi contra resolutionem hanc aliquid probant.

Secunda obiectio.

Obicitur secundò. Idè dicimus formam equi differre à forma leonis, quia diuersa habent accidentia: sed forma oculi & forma ossis magis diuersa habent accidentia: ergo differunt specie forma ossis, & forma oculi.

Respondeo, dictum nuper esse, quod ex diuersis dispositionibus, quæ sunt in diuersis subiectis, rectè arguitur diuersitas formarum: si autem diuersæ illæ dispositiones sint in eodem supposito, non arguitur diuersitas formarum. Ratio est, quia cum illa principia sint adæquata, nec vnum sit compar alterius, vnum necessariò exigit determinatè tales dispositiones, & non alias; cum vnum suppositum omnino per accidens se habeat respectu alterius, nec ex utroque resultat aliquid vnum per se, sed neque pendeat ab alio secundum suam integritatem: vnde fit, ut vnum non possit pro altero exigere dispositiones illas diuersas. Sed, intra idem tamen suppositum omnes partes sunt inadæquate, & per se vniuntur; idèque potest vna exigere illas dispositiones sibi vel alteri compartit, quod est exigere illas indeterminatè. Ad formam igitur argumenti distinguitur maior. Idè dicimus differre inter se formam equi & bouis, quia diuersas habent operationes, & constituunt diuersa supposita, concedo; si enim essent in eodem supposito, non arguerent diuersæ dispositiones diuersitatem formarum.

Tertia obiectio.

Obicitur tertio. Non repugnat anima constans ex huiusmodi partibus heterogeneis: ergo illa debet admitti; sic enim explicatur facilius, quare diuersas exigit dispositiones in diuersis partibus. Denique videmus aliquando, quod si in materiam oculi dispositiones carnis introducuntur, non potest deinde recuperari dispositio propria oculi: ergo signum est, non mansisse ibi formam oculi.

Respondeo, quidquid sit de possibilitate illius animæ, quæ partes habeat heterogeneas, nego necesse esse ut animæ materiales huiusmodi sint. Sunt autem dispositiones quædam in viuientibus, quæ nequeunt produci nisi per virtutem seminalem; idè illæ semel amissæ, non recuperantur; nam etsi possit homo nutrir, & augere carnem, si tamen abscindatur ei auris, vel digitus, non poterit illa recuperare: si ergo in oculum introducæ fuerint dispositiones carnis, non possunt dispositiones oculi restitui, quia pendent à virtute formatrice feminis.

SECTIO II.

De inæqualitate substantiali animarum.

Idem queri potest de omnibus formis, imò de omnibus speciebus & indiuiduis; sed de animabus tamen præcipue disputari solet, primò de possibili, vtrum animæ diuersæ speciei esse possint æquales inter se; & vtrum animæ eiusdem speciei

A esse possint substantialiter inæquales. Secundò de facto, vtrum animæ eiusdem speciei æqualem habeant perfectionem.

§. I.

Vtrum animæ diuersæ speciei esse possint æquales.

IN primis supponendum est, quid sit aliqua duo esse inæqualia, vel æqualia; esse similia, vel dissimilia. Inæqualia illa sunt, quorum vnum est maius, & alterum minus; seu quorum vnum plus habet perfectionis, quàm aliud. Æqualia, quorum vnum non plus habet perfectionis, quàm aliud. Similia illa sunt, quæ ab intellectu concipi possunt vnicò conceptu; dissimilia, quæ non possunt: possunt ergo, ut patet, aliqua duo esse dissimilia, & tamen æqualia. In diuinis paternitas & filiatione sunt dissimiles; & tamen æquales.

Dico primò, posse animas diuersæ speciei æqualem habere perfectionem, ita ut vna non sit perfectior, nec magis æstimabilis quàm altera. Contrarium sentiunt Suarez *disp. 29. sect. 3.* Valquez *1. p. disp. 121. à n. 11.*

Ratio tamen est. Primò, quia in diuinis, ut dixi, patet diuinis personas esse diuersas inter se & dissimiles; cum tamen nulla sit inter eas inæqualitas. Deinde aliud est esse dissimile, aliud inæquale; ideo in moralibus res sæpe diuersæ sunt, quæ tamen æqualiter amantur & æstimantur. Et demum fatetur Suarez, nulla ratione ostendi posse, quod illud implicet.

Obicitur primò, tradi pluribus locis ab Aristotele, quod species rerum sunt sicut numeri: sed certum est, numeros omnes eo ipso, quod diuersi sunt, esse inæquales: ergo species rerum semper sunt inæquales.

Respondeo verum fortassis esse, quod species rerum, quæ nunc sunt, omnino sunt inæquales & similes numericis: non est verum de possibilibus.

Obicitur secundò. Duæ quantitates diuersæ quantitatiuè sunt inæquales inter se: ergo duæ animæ diuersæ essentialiter sunt inæquales essentialiter.

Respondeo negando consequentiam, quia quantitates non habent vllam dissimilitudinem, nisi inæqualitatem; idè mirum non est, quod quoties duæ qualitates habent dissimilitudinem, habeant etiam inæqualitatem. Essentia verò rerum habent aliquam dissimilitudinem, quæ non sit inæqualitas, ut probatum est; idè non valet argumentum à qualitate ad alias essentias rerum.

Obicitur tertio. Ea quæ inæqualiter distant à non ente, sunt inæqualia: sed omnes species inæqualiter distant ab ente, alioqui non erunt diuersæ: ergo illæ sunt inæquales.

Respondeo, maiorem, & minorem falsas esse; potest enim aliquid habere plura prædicata essentialia, quàm aliud; & tamen esse imperfectius alio; nam Angelus habet pauciora prædicata essentialia quàm homo, & tamen est eo perfectior. Deinde falsum est, quod omnes species inæqualiter distant à non ente; quia impossibile est, ut aliquod genus non habeat sub se plures species æqualiter distantes à non ente, idè æqualem habentes numerum prædicatorum essentialium.

S. II.

Utrum anima eiusdem speciei esse possint inæquales substantialiter.

Maior in hoc posteriori puncto est difficultas, & varietas sententiarum, aliis negantibus, aliis affirmantibus, posse duo individua similia essentialiter & specificè, inæqualia tamen esse substantialiter & entitatiuè.

Conclusio affirmans.

Dico secundò, esse probabilius, quod individua eiusdem omnino speciei, & formaliter ac essentialiter similia, possunt esse inæqualiter perfectiora materialiter & entitatiuè substantialiter. Ita docent cum multis veteribus Suarez *disputat. 5. sect. 2. num. 35.* Ariaga *disput. 1. n. 229.* & saepe indicant Arrubal, Herices, Delugo. Quod antequam probem,

Perfectio specifica.

Obserua duobus modis posse aliquid esse alio perfectius substantialiter: primò formaliter & specificè: secundò materialiter & entitatiuè. Tunc aliquid formaliter & specificè perfectius est quàm aliud, quando habet operationes circa diuersa & perfectiora obiecta formalia: tunc vnum materialiter & entitatiuè alio est perfectius, quando habet operationes perfectiores circa eadem obiecta formalia. Quemadmodum duo circuli, aureus, & ligneus, in ratione circuli & formaliter sunt æquales; sed materialiter & entitatiuè inæquales sunt. Eodem modo in qualibet anima duplex cogitari potest differentia. Prima formalis & specifica, in qua conueniunt omnes animæ, quæ habent operationes terminatas ad eadem obiecta formalia: differunt autem illæ, quæ habent operationes terminatas ad diuersa obiecta formalia. Secunda differentia est materialis & entitatiua, in qua conueniunt omnes animæ, quæ habent operationes æquè perfectas circa eadem obiecta formalia. Differunt verò illæ, quæ habent operationes circa eadem obiecta formalia, sed inæqualiter perfectas. Priorem illam differentiam vocari video à Doctoribus specificam; alteram verò individuaalem. Ego magis vocauerim materialem & entitatiuam, quia nomen individualis æquiuocum esse posset, cum ordinariè significet hæceteritatem, quæ non potest esse aliquid commune multis; ista verò perfectio materialis esse potest aliquid commune multis individuis eiusdem speciei.

Ratio ergo vnica hæc sit, quia si possunt duo aliqua individua eiusdem esse speciei, & tamen differre plusquam numero, possunt duæ animæ eiusdem esse speciei, & tamen esse inæquales substantialiter: sed duo individua possunt eiusdem esse speciei, & tamen differre plus quam numero: ergo duæ animæ possunt eiusdem esse speciei, & tamen esse inæquales substantialiter. Maior euidentis est; tota difficultas consistit in minori, quam

Primò sic probo. Duæ species impressæ duarum albedinum distinctarum magis differunt inter se, quàm duæ species impressæ eiusdem albedinis; sed duæ species eiusdem albedinis differunt numero: ergo duæ species duarum albedinum distinctarum differunt plus quam numero: sed duæ species duarum albedinum distinctarum non differunt specie: ergo duo individua eiusdem speciei possunt differre inter se plus quam numero. Prima maior probatur, quia illa magis differunt inter se, quæ habent aliquam dissimilitudinem, quàm alia duo non habent: sed duæ species duarum albedi-

Anum habent vnā dissimilitudinem, quā non habent duæ species eiusdem albedinis, quia species albedinis A, conuenit cum alia specie eiusdem albedinis A, quod representet albedinem A, in quo non conuenit cum specie albedinis B: ergo magis conuenit cum illa specie, quā cum alia. Neque dici potest, quod species impressæ duarum albedinum specificè differant, quia species impressæ specificantur per obiecta, quæ representant: sed species duarum albedinum representant obiecta eiusdem speciei: ergo non sunt obiecta diuersæ speciei.

BSecundò applicari potest idem argumentum ad actus vitales, & viōnes animarum. Cognitio Petri magis differt à cognitione Pauli, quā ab alia cognitione Petri: sed duæ cognitiones Petri differunt numero: ergo cognitio Petri, & cognitio Pauli differunt plusquam numero. Item duæ viōnes eiusdem animæ rationalis minùs inter se differunt, quā duæ viōnes duarum animarum: sed duæ viōnes eiusdem animæ differunt numero: ergo, &c. Denique cognitio Petri solius non differt specie à cognitione Petri & Pauli, cum obiecta eiusdem sint speciei: sed cognitio Petri & Pauli est perfectior quā cognitio solius Petri: ergo eū non sit formaliter & specificè perfectior, est perfectior materialiter, & entitatiuè.

CTertiò à priori ratio esse potest, quia illa individua, quæ sunt principia operationum perfectiorum circa eadem obiecta formalia, sunt perfectiora materialiter & entitatiuè, quāuis non sint perfectiora specificè: sed non implicat, vt vnum individuum sit principium operationum perfectiorum circa eadem obiecta formalia: v. g. non implicat vt anima vna seclusis organis exigit operationes perfectiores circa eadem obiecta formalia, quā alia anima: ergo potest anima vna esse perfectior materialiter & entitatiuè quā alia anima eiusdem speciei.

DObiicitur primò. Si in substantia animæ Petri reperitur aliquis gradus substantialis, qualis non est in substantia animæ Pauli, sequitur quod animæ istæ differunt specie: sed si animæ istæ differunt substantialiter, datur aliquis gradus in anima vna, qui non est in altera: ergo animæ istæ specie differunt. Probatur maior. Quotiescunque aduenit alicui nouus gradus substantialis, aduenit noua differentia specifica: sed anima Petri habet gradum vnum substantialem, quem non habet anima Pauli: ergo anima Petri habet differentiam specificam ab anima Pauli.

ERespondet distinguendo primam maiorem. Si reperitur in anima Petri gradus aliquis essentialis & formalis, qui non sit in anima Pauli, illæ animæ specie differunt, concedo; si reperitur aliquis gradus materialis & entitatiuus, negatur maior. Gradum essentialem & formalem appellauimus eum, qui est principium operationum diuersæ rationis, & circa diuersa obiecta. Gradum entitatiuum & materialem eum, qui est principium operationum eiusdem rationis, & circa eadem obiecta, sed perfectiorum: eademque distinctio soluit probationem maioris.

Obiicitur secundò. Ille gradus est propria differentia essentialis ipsius animæ, qui est illi omnino intrinsecus; & constituit ac componit hoc individuum animæ: sed perfectio ista substantialis animæ Petri est illi intrinseca, & ita constituit hanc animam, vt illa non possit concipi sine hac perfectione: ergo illa perfectio est essentialis animæ Petri. Imò illæ duæ animæ inæquales substantialiter

Prima obiectio.

Secunda obiectio.

tialiter, necessariò differunt vel essentialiter, vel accidentaliter: non differunt accidentaliter tantum, alioqui non differunt substantialiter: ergo differunt essentialiter, idest specificè.

Respondeo distinguendo primam maiorem. Ille gradus est propria differentia essentialis, qui est intrinsecus & constituit formaliter hoc individuum animæ; ita videlicet, ut sit principium operationum circa diversa obiecta formalia, concedo maiorem; si constituit tantum materialiter, idest si est duntaxat principium operationum perfectiorum circa eadem obiecta, nego. Hæc autem perfectio, in qua differunt animæ inter se ut inæquales, est solum materialis, ut sæpe dixi. Deinde nego illam alteram maiorem. Istæ animæ vel differunt essentialiter, vel accidentaliter; neutro enim modo differunt, sed differunt materialiter substantialiter.

Tertia obiectio.

Obiicitur tertio. Ille gradus perfectionis substantialis necessariò refertur ad unum ex quinque universalibus, genus, speciem, differentiam, proprium & accidens: non refertur ad genus, speciem, proprium & accidens: ergo refertur ad differentiam: sed omnis differentia est essentialis; prædicatur enim in quale quid, & constituit genus aut speciem: ergo ista perfectio est essentialis animæ.

Respondeo istam perfectionem, in qua differunt animæ duæ unius speciei, referri ad prædicabile differentie: nego autem quod omnis differentia sit essentialis, nam datur differentia individualis, quæ intrinseca est; & tamen non est essentialis, quia Petrus & Paulus non differunt essentialiter. Ista ergo perfectio materialis duntaxat est differentia, non essentialis, nec specifica, vel generica, sed entitativa & materialis; nec prædicatur in quale quid formaliter, sed in quale quid materialiter.

Quarta obiectio.

Obiicitur quarto. Implicat ut duo aliqua sint inter se æqualia, & inæqualia in aliquo quod est unum & indivisibile: sed gradus specificus & gradus iste substantialis sunt aliquid unum & indivisibile: ergo implicat ut anima una sit æqualis alteri animæ secundum gradum specificum, & inæqualis secundum gradum istum substantialem.

Respondeo certum esse, quod Petrus & equus æquales sunt, & omnino similes secundum gradum genericum animalis, & inæquales secundum gradum specificum, quia gradus genericus & specificus licet realiter sint aliquid unum & indivisibile, virtualiter tamen & æquivalenter inuicem distinguuntur. Idem dico de gradu specifico, & perfectione ista materiali; sunt enim unum realiter, sed fundamentaliter tamen & æquivalenter plures sunt.

S. II.

Utrum animæ unius speciei de facto sint inæquales substantialiter.

A questione de possibili transco ad questionem de eo quod est actu; nam posito quod inter animas eiusdem speciei possit esse aliqua inæqualitas substantialis, quæ non sit nisi materialis & entitativa, meritò queritur, utrum tanta illa inæqualitas perfectionis, quæ reperitur inter homines v. g. debeat tribui animabus ipsis, quæ sint inter se inæquales; an verò debeat attribui conformationi organorum & temperamento.

Conclusio.

Dico tertio, esse probabilius, quod omnes ani-

mae unius speciei sunt inter se omnino æquales substantialiter, adeò ut tota illa inæqualitas ingeniorum hominum petatur ex sola diversitate organorum. Ita communis censent Scholastici contra Scotum 8. *Metaphysica*, q. 1. & Ferrarensem lib. 1. contra Gentes.

Ratio autem primò est, quia idè tantum asseritur animas hominum esse inter se inæquales in perfectione, quia magna est inter homines inæqualitas operationum; alij enim perfectissimas habent intelligentias, ingenium sagax, promptum, solidum; alij tardum, solidum, stupidum: hæc ratio non probat inæqualitatem animarum substantialem. Si enim ex inæqualitate illa operationum colligi posset inæqualitas animarum, colligendum etiam esset eandem animam aliquando esse perfectiorem, aliquando imperfectiorem seipsa; experimur enim eodem homines alia ætate esse in intelligendo acutiores, aliàs hebetiores; imò multos ex morbis & potionibus factos esse omnino stolidos: tantum hoc discrimen operationum eiusdem hominis, tametsi maximum, refertur in sola organa. Compara puerum Aristotelem, cum Aristotele viro & erudito; utrum tanta est inter homines diversitas inæqualitas, quanta est inter Aristotelem puerum & virum? Hæc diversitas Aristotelis soli tribuitur organo: ergo tribui potest organo diversitas operationum, quas habent diversi homines.

Obiicitur primò. Tunc inter duo individua eiusdem speciei est inæqualitas perfectionis materialis & entitativæ, quando unum operatur perfectius quàm aliud: sed diversæ hominis animæ operantur perfectius: ergo illæ sunt inæquales substantialiter.

Respondeo distinguendo maiorem. Tunc inter individua eiusdem speciei est inæqualitas perfectionis entitativæ, quando unum operatur perfectius, ita ut illa perfectio diversæ operationis proveniat ab intrinseca eius virtute, concedo; si autem proveniat ab organo aliquo extrinseco, negatur esse inæqualitatem inter illa individua.

Obiicitur secundò. Per operationes iudicamus de substantia rei, & ubi sunt diversæ operationes circa diversa obiecta formalia, ibi est differentia essentialis: ergo ubi sunt operationes perfectiores circa eadem obiecta, ibi est differentia materialis.

Respondeo negando consequentiam, quia diversæ organa non possunt iuvare operationes circa diversa obiecta formalia, sed possunt iuvare ut eadem anima operetur interdum perfectius, aliàs verò imperfectius: sicut idem homo interdum bene, alias prave scribit, si aptum aut incommodum habeat calamus.

Obiicitur tertio. Non ex alio capite colligimus viventia specie diversa inæqualem habere perfectionem specificam, nisi ex accidentibus diversæ rationis, quæ in illis experimur: sed intra eandem speciem homines habent accidentia longè diversæ rationis; nam certè inter quum v. g. & mulum minus discrimen est quàm inter Achillem & Theristem, siue in ingenio, siue in temperamento: ergo illi animas etiam habent diversæ rationis.

Respondeo diversitatem specificam viventium rectè colligi ex dispositionibus notabiliter diversis. In diversis hominibus sunt quidem dispositiones aliquo modo diversæ, sed non ita notabiles, ut sufficiant ad diversitatem specificam animarum, alioqui variarentur etiam animæ in eodem homine, cum varietur etiam temperamentum.

QVÆSTIO